

PoMi Kataloğu: ‘Soylu Bir Mimarlığa Doğru’ [Towards a Gentrified Architecture]

Mimarlık Müzesi’nin yeni sergisi ‘Soylu Bir Mimarlığa Doğru – Towards a Gentrified Architecture’ adını taşıyan, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi öğrencilerinin Levent Şentürk yürütücülüğünde hazırladığı bir kent kataloğu.

Pomi (Potansiyel Mimarlık İşliği), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mimarlık bölümünde 2002 yılından beri yürütölmekte olan bir atölye dersi. Pomi’de benimsenen atölye süreci, çoğunlukla kolektivite ve bireysel yaratıcılık arasındaki çatışmaya dayandırılmakta. Kolektif bir malzeme havuzunun öncelikli olarak üretilip yapılandırılmasının üzerine, bu havuzun hızla tahrip edilmesine dayanan, tasarımsal bir çözümdürme süreci biniyor.

PoMi Kataloğu

Pomi’nin, bu sergiye konu bir kent kataloğu oluşturması fikri, bir önceki aşamada, Eskişehir’de Kılıçoğlu Sineması, Apartmanı ve İşhanı’nın yıkılmak istenmesiyle başlayan modern mimarlık mirası tartışmalarına dayanıyor. Eskişehir, modern mimarlık mirası bakımından önemli miktarda malzemeye sahip bir kent. Bu yapıların en yalınkat anlamda bir belgeleme çalışmasıyla, sokak sokak gezerek fotoğraflanması bile, kentsel bir atölye çalışması için, el yordamıyla da olsa, katkı sağlayabilirdi. Kılıçoğlu Sineması ile benzer bir kaderi paylaşmaya aday binaları bulmaya başlayınca, bir yapının başına gelebilecek en kötü şeyin yıkılmak olmadığı fark edildi. “Beterin beteri var” düstüru, özellikle de son yıllarda ölkemizdeki kentsel dönüşüm maskaralıkları düşünöldüğünde, acı bir alay ya da kara mizah çalışmasına girişmek için doğru zaman olduğunu düşöndürdü. Kılıçoğlu sineması yıkılacak ve yerine sözgelimi vasatın altında bir alışveriş merkezi yapılacaktıysa şayet: “Delikanlı, bu kadarı az / Halbuki neler neler bulunmaz / söylenecek...” diye burun tiradına başlayan Cyrano gibi, “O da bir şey mi? Kem gözle bakınca buraya yapılacak neler neler bulunmaz”, diye fikir yürötmek mümkün hale geldi.

Kentte göz dikilecek sayısız nesne bulunabilir. Bir yandan da, son yıllarda Eskişehir’de mebzul miktardaki kitsch yapı ve kitsch kentsel nesnenin birikmiş olduğu görölr. Kolektif süreç, bir ay süreyle, kentte bir kataloğa malzeme olabilecek her şeyin fotoğraflanması ve bunların çizgi diline dökölmesiyle şekillendi. Atölyenin on öğrencisi, insanlardan banklara, duraklardan binalara, köprülere kadar her şeyi fotoğrafladı ve 2.000 nesnelik bir çizim havuzu oluşturdu. Bir tür yerel nesnelere kitaplığı oluşturuldu denebilir. Bunlara, yüzden fazla yapı kataloğu, el ilanı, reklam ve her alandan dergilerden toplanan anonim nesnelere eklendi. Bundan sonra, hazır çizimlerin bozularak ‘chimera’¹ haline getirilmesiyle,

¹ Chimera ya da ejderha. Başı, gövdesi ve kuyruğu başka hayvanlara ait bir canlı. Bunu mimari tasarıma uyarlırsak, mutant nesnelere elde ederiz.

geleceğin 'soylu' kent ucubeleri belirmeye başladı. Sıralama, müelliflere göre değil konulara göre yapıldığı için, mevcut heterojenlikten yeni bir katalog üretilmiş oldu. İç mekânlar, devlet, genetik, konut, toplum, spor, anıt, kamusal mekân ve Eskişehir, katalogun başlıca konu başlıkları.

PoMi Kataloğu: Towards a Gentrified Architecture, Haziran sonuna kadar sanal Mimarlık Müzesi'nde www.mimarlikmuzesi.org izlenebilir.

